

Lippai Zsolt – Kaczvinszki Blanka

A „*másképp lesz holnap*” ígérete

The promise that “tomorrow will be different”

*„A legyőzhetetlenség rajtunk múlik,
de a legyőzhetőség az ellenségén”*

Szun-Ce

Absztrakt

A COVID-19 vírus okozta világjárvány alapjaiban változtatta meg a mindennapok biztonságáról eddig kialakított gondolatainkat. A vírus bel- és külpolitikai, világgazdasági, az emberek mentális egészségére gyakorolt valamennyi negatív hatásait még megjósolni sem lehetséges. Tanulmányunkban statisztikai, vallási, tudományos és hétköznapi aspektusból vizsgáljuk meg a vírus hatásait, a másképp lesz holnap ígéretével.

Kulcsszavak: koronavírus, COVID-19, világjárvány, idegenellenesség, mentális egészség

Abstract

The COVID-19 pandemic has fundamentally changed the way we think about everyday safety. All the negative effects of the virus on internal and foreign policy, the world economy, and people’s mental health are not even predictable yet. In our study, we examine the effects of the virus from a statistical, religious, scientific, and everyday perspective, with the promise that it will be different tomorrow.

Keywords: coronavirus, COVID-19, pandemic, xenophobia, mental health

Egy kis statisztika

A Földön majd 8 milliárd ember él (2020. július 30-án 22.14 órakor pontosan 7 801 610 630 fő) ([URL2](#)), melyből a koronavírus következtében világszerte

17 352 061 a fertőzöttek, 673 354 az elhunytak és 10 833 576 a gyógyultak száma (URL3). A magyar kormány által az új koronavírus elleni küzdelem érdekében létrehozott operatív törzs adatai szerint Magyarországon 542 honfitársunk aktív fertőzött, 3346 gyógyult meg és 596 ember hunyt el (URL4). Jelen tanulmány megírásakor a PubMed (URL5) adatbázisában – amely valószínűleg a világ legnagyobb multidiszciplináris tudományos adatbázisa – 36 312 olyan tudományos publikáció lelhető fel, aminek címében vagy absztraktjában (összefoglalójában) előfordul a COVID-19 kifejezés. Haller József, „*A félelem vírusa*” című, 2020. június 3-án írt tanulmányában, ugyanezen oldal alapján a fenti publikációs szám még ennek csak kevesebb mint a fele, mindösszesen 16 263 volt (Kondorosi, 2020). Annak tényén elgondolkodva, hogy az első ilyen témájú publikáció 2020. márciusában jelent meg, öt hónap alatt – a vírus eredményeként – naponta több mint 240, a COVID-19-cel foglalkozó lektorált, tudományos igényességgel elkészített írásmű látott napvilágot. További rendkívül érdekes – és véleményünk szerint csak igen nehezen megbecsülhető – szám lehetne a napilapokban és egyéb híradásokban megjelent cikkek, blogok, kommentek, posztok, városi legendák száma. Ennek alapján egyértelműen kijelenthetjük, hogy a számos emberéletet követelő – a kaliforniai Scripps Intézet kutatója, Kristian G. Andersen által vezetett nemzetközi kutatócsoportot Nature Medicine-ben közölt tanulmánya alapján természetes eredetű (URL6) – emberi megbetegedést okozó új típusú koronavírus (SARS-CoV-2), melyet az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2020. március 11-én világjárvánnyá nyilvánított, jelentősen megmozgatta a tudományos világ írástudóit, és közvetve vagy közvetlenül talán valamennyi embertársunk életére hatást gyakorolt.

Mi is az a COVID-19?

Az alapvetően az állatoknál előforduló koronavírus törzsek, melyek némelyike képes emberben is fertőzést okozni, az elektronmikroszkóppal látható, koronára emlékeztető felszíni kitüremkedéseik miatt kapták nevüket. Az 1960-as évektől már kórokozóként ismert koronavírusok állatról emberre, vagy akár emberről emberre is terjedhetnek. A jelenlegi adatok szerint általában 5–6 nap (2–14 nap) lappangási idejű, emberről-emberre, jellemzően cseppfertőzéssel és a fertőzött váladékokkal történő direkt vagy indirekt kontaktussal terjedő koronavírusok lipid burokkal rendelkező, egyszálú RNS vírusok. Napjainkra hét koronavírusról ismert, hogy képes humán változó – a hétköznapi náthától a súlyosabb légúti megbetegedésekig terjedő súlyosságú – fertőzéseket és megbetegedéseket is előidézni. Négy humán koronavírus általában enyhe, mérsékelt súlyos felső

légúti tüneteket okoz, míg a Közel-Keleti légúti korona-vírus (MERS-CoV) és a súlyos akut légúti tünet-együttest okozó koronavírus (SARS-CoV) súlyos, akár életveszélyes légúti megbetegedésekhez is vezethet. Az új koronavírus elnevezése „*súlyos akut légúti tünetegyüttest okozó koronavírus 2*” (SARS-CoV-2), az általa okozott megbetegedés pedig a „*koronavírus-betegség 2019*” (Coronavirus Disease 2019), melynek rövidített elnevezése a COVID-19. A WHO adatai szerint a megbetegedés jellemzően lázzal (a betegek 88%-ánál), száraz köhögéssel (68%), fáradékonysággal (38%) jár. Előfordul produktív köhögés (33%), nehézlégzés (19%), torokfájás (14%), fejfájás (14%), izom- vagy ízületi fájdalom (15%), hidegrázás (11%). Ritkább tünet a hányás (5%), hasmenés (4%) (URL7).

A vírus felületeken történő fertőzőképessége egyelőre ismeretlen, azonban teljes bizonyossággal kijelenthető, hogy azt már az egyszerű fertőtlenítőszer is elpusztítja. Ellene védőoltás, hatékony kezelési mód, gyógyszer pedig még nem áll az általa közvetlen veszélynek kitett emberiség rendelkezésére. A vakcinafejlesztés megkezdődött, de a védőoltás előállítása akár még további egy-másfél évig is eltarthat (URL8). A vírus okozta enyhe eset kezelésekor a panaszok csillapítása a cél, míg súlyos állapotú betegnél az immunrendszert, a légzést, a keringést támogató kezeléseket alkalmazzák (például oxigénterápia, folyadékegyensúly helyreállítása, egyéb vírusok ellen korábban kifejlesztett gyógyszerek, szükség esetén légzéstámogatás) (URL7).

Az európai országok vírus elleni stratégiájának lényege a járvány terjedésének lassításában és az egészségügyi rendszerek gyors felkészítésében fogalmazódott meg. Időt kell nyerni a várhatóan nagyszámú beteg ellátásának megszervezésére. Amíg nincs ellenszer, addig csak a tömeges szűrés, a kiszűrt fertőzöttek elkülönítése, kontaktjaik felkutatása, és az a tájékoztatás adhat megoldást, amely megérteti az emberekkel a vírus által okozott veszély nagyságát, és elfogadtatja velük a végrehajtandó biztonsági intézkedéseket (Skorka, 2020).

Világjárvány (pandémia)

A pandémia szó a görög pan (összes) és demos (emberek, nép) szavak összefűzéséből ered, arra utalva, hogy a betegség minden földrajzi területet érint. Nagy embertömegeket érintő, több országra vagy földrészre, sőt akár az egész világra kiterjedő járvány. Az, hogy mikortól számít egy járvány pandémiának, a WHO hatáskörébe tartozik (URL9). A WHO fogalmi meghatározása alapján pedig a járvány egy új betegség világméretű elterjedése. A Magyar Országgyűlés Hivatalának infó jegyzete alapján a COVID-19 példa nélküli világjárvány, amely felhívja a figyelmet arra, hogy mennyire függünk egymástól és mennyire sérülékenyek vagyunk a globalizált világban (URL10).

Véleményünk szerint egyértelműen bebizonyosodott, hogy igenis sérülékenyek vagyunk, az emberi faj mindenhatóságába vetett hitünk pedig tétova ábrándként foszlott szét a világjárványos mindennapok valóságában. Dr. Beer Miklós nyugalmazott váci megyés püspök szerint, ennek a helyzetnek köszönhetően, talán még soha nem volt ekkora lehetősége az emberiségek, hogy ilyen mélységében feltegye a kérdést, hogy jó úton jár-e? A helyes kérdésfeltevés tehát az, ha ebben a világrendben keressük a helyünket és tudomásul vesszük, nekünk kell alkalmazkodni a világ rendjéhez és nem a világnak a mi elképzelésünkhöz (Kondorosi, 2020). A világ pedig napról napra formálja elképzeléseinket, alkalmazkodásra kényszerít és ezidáig ismeretlen módszerekkel tanít minket, így a 2020-as év még hosszú ideig rendkívül emlékezetes és csak nehezen fukuló megpróbáltatásokkal szembesítő időszakként fog szerepelni mindannyiunk memoárjaiban. Példátlan történelmi, egészségügyi, társadalmi, hatósági, gazdasági, jogi intézkedéseknek lehettünk, lehetünk tanúi. Sajátságos élményként figyelhettük meg a közigazgatási határok, a vallási és társadalmi különbségek elmosódását, az eddig halaszthatatlannak vélt életesemények megkérdőjeleződését, hétköznapijaink átalakulását abból a szempontból, hogy senkinek és semminek nincs hatalma és kontrollja a vírus okozta hatások felett.

Korábban elképzelhetetlennek tűnt, vagy legalábbis csak valami távoli absztrakt elméletben szerepelhetett volna, hogy világszerte elmaradnak a megszokott egyházi, nemzeti vagy egyéb nagy létszámú ünnepek, koncertek, fesztiválok, bezárnak a színházak. Felmerült az érinthetetlennek vélt országos érettségi vizsgák elhalasztásának lehetősége (URL11), megismerkedtünk az online oktatás próbatételeivel. Szinte még mindig a fülemben cseng, mikor a korlátozási időszakon túli gyors bevásárlás során a szülők maszkjuk alatt, csillogó szemmel dicsekedtek el egymásnak: „*Ötöst kaptam matematikából!*” Az egyházi vezetők pedig – vallástól függetlenül – otthonmaradásra hívták fel a hívek figyelmét, eltűnt a szenteltvíz a templomok kapuiból, egészségügyi korlátozás alá esett az áldozás szentsége, Szaúd-Arábiában felmerült a Haddzs zarándoklat elhalasztásának gondolata (URL12), bezártak a templomok.

Nemzetközi szintű összeesküvés-elméletek kaptak szárnyra, melyek már Európai Bizottsági szintű döntéseket követeltek (URL13), egekbe szökött, aztán normalizálódott a vírusok elleni fertőzést megakadályozó arcmaszkok ára (URL14), miközben az idegenforgalom vált a COVID-19 járvány által leginkább sújtott ágazatoknak egyikévé (URL15). A beutazási korlátozásokat jelölő színekkel ellátott, üres turisztaparadicsomokról készített képszerkesztő programokkal manipulált képeslapok emberek nélküli, apokalipszist sugalló valósággá váltak. Olyan, eddig legfeljebb fantasztikus, illetőleg katasztrófa filmekben látott kihívásokkal és körülményekkel szembesültünk, melyekre csak a vészforgatókönyvek voltak – elméletben – felkészülve.

Idegenellenes érzelmek, zavargások

A különböző országok kormányainak pedig a COVID-19-hez kapcsolódóan végrehajtott intézkedések és egészségügyi kockázatok mellett, a polgári zavargások és az ideggyűlölet okozta kockázati tényezőkkel is világszerte szembesülniük kellett (URL16). Az amerikai kontinensről számos erőszakos cselekményről és az ideggyűlöletről szóló nyugtalanító hírt olvashattunk. A brazíliai São Paulo három börtönében kialakult börtönlázadás során legalább 1350 fő fogva tartott személy tört ki erőszakos módszerek alkalmazásával, amikor a vírus elleni küzdelemre hivatkozva felfüggesztették a látogatási és a börtönelhagyási ideglenes engedélyeiket (URL17). A mexikói és a kolumbiai börtönök lakói is szintén erőszakosan reagáltak a fogva tartó intézmény, általuk nem megfelelőnek ítélt, járvány elleni védekezési protokolljaira. Mexikóban egészségügyi ápolók tiltakoztak a nem megfelelő mennyiségű és minőségű védőeszközök miatt (URL16), az Egyesült Államokban pedig jelentős számú erőszakos cselekményt hajtottak végre a világvjárvány okozóinak kikiáltott kínai állampolgárok sérelmére (URL18). Ázsia-szerte is számos további példa sorolható fel. A Hongkong, India, Indonézia, Kazahsztán, Pakisztán, Sri Lanka, valamint Thaiföld területén kijelölt karanténközpontok elleni tiltakozások során a kormányaik járványkezeléssel kapcsolatos, elégtelennek ítélt intézkedéseit kifogásolták, illetőleg a kínai állampolgárok beutazásának megtiltását követelték. Japánban, Indonéziában és Szingapúrban Kína elleni online kampányok jelentek meg, míg Ausztrália a kínai ausztrálok elleni rasszizmustól lett hangos. Indonéziában tüntetéseket tartottak a kínai utazók beutazása ellen, ugyanakkor a fent említett országokban, valamint Dél-Koreában és Vietnamban számos vállalkozás és étterem utasította vissza a kínai állampolgárok számára történő szolgáltatások nyújtását (URL16). Amikor pedig Európában, Ukrajnában, Lviv és Poltava városok egészségügyi intézményeibe Kínából evakuált személyeket akartak kényelmes karanténba elhelyezni, akkor a vírustól rettegő helybéliek között pánik tört ki, rendőrökkel csaptak össze, útblokkokat állítottak, az eset rendkívül komoly kül- és belpolitikai visszhangot eredményezett (URL19). Az Egyesült Királyságból is számos, az ázsiai állampolgárokkal szembeni fizikai bántalmazásról szóló esetet jelentettek. Olaszországban szintén fogva tartottak tiltakoztak az általuk nem megfelelőnek ítélt egészségügyi és elhelyezési körülményeik ellen, Franciaországban pedig a vírus miatti gyülekezési korlátozások ellenére is igen heves, elhúzódó időtartamú civil megmozdulások tanúi lehettünk. A ciprusi polgárok érzelmeit pedig a határain erőszakosan behatolók cselekményei borzolták fel (URL16). Az izraeli Tiberias városában két férfi támadott meg egy indiai származású izraeli állampolgárt, mert tévesen azt gondolták róla, hogy az egy

vírussal fertőzött kínai ember, és miközben rúgták, ütötték, azt kiabálták, hogy „Corona, Corona!” (URL20). Egy népszerű összeesküvés-elméletre hivatkozva utasította el az amerikai humanitárius segítséget Ali Hámenei, Irán legfelsőbb vezetője, aki erősen utalt arra, hogy szerinte az Egyesült Államok állhat a vírus mögött – írja a Guardian (URL21). Az említett kijelentés pedig nem feltétlenül csillapítja a térség nyugati világgal kapcsolatosan viseltetett érzelmeit. Egyiptom, Izrael, Tunézia és Törökország polgárai pedig szintén az utcákra vonulva kifogásolták kormányuk COVID-19-cel szembeni biztonsági előírásait, intézkedéseit. Afrikában, Kenya, Etiópia, Kamerun, Elefántcsontpart és Szenegál területén is megfigyelhetjük a kínai utazók elleni tiltakozásokat, valamint az ázsiaiak elleni verbális zaklatással párosuló erőszakos eseményeket. Az erőszak mára kiterjedt az európaiaknak tűnő emberek zaklatására is, ugyanis sok afrikai országban a COVID-19-et egyre inkább a fehér emberek által terjesztett, Európából behozott betegségnek tekintik. A teljes kép érdekében viszont nem mehetünk el Kína mellett sem, ahol szintén publicitást kapott a COVID-19 világjárvány elleni fellépéssel magyarázott, az afrikai származású emberekkel szemben megvalósuló diszkrimináció, a Guangzhou-ban elutasított vendéglátói és egyéb szolgáltatások, a kikényszerített karanténok, kitoloncolások államilag elrendelt intézménye (URL22).

A „*másképp lesz holnap*” ígérete

Horváth László kultúrakutató szerint a világjárványról alkotott egyik domináns álláspont alapján, a világ pedig már soha nem lesz olyan, mint ahogyan eddig volt, ugyanis a vírus nagy változásokat hoz az életünkben. Sokkal érdekesebb dolog a nagy változások mellett érvelni és egy átalakult világ eljövetelét hirdetni, mint a dolgok folytonossága mellett bizonyítékokat felsorakoztatni. A társadalmi kommunikáció kedvelt fordulata, hogy a változásokra teszi a hangsúlyt; a véleménymondók a lineáris folyamatokat kedvelik és a befogadók is erre nyitottak, az állandóságot tükröző tendenciák pedig unalmasak. A különféle bajok, katasztrófák, konfliktusok és veszélyek idején szinte kötelező toposzá vált a „*másképp lesz holnap*” ígérete. Sok minden várhatóan azonban ugyanúgy marad a veszély elmúltával is, és igazán csak azokon a területeken várható változás, amelyeken a ránk szabadult veszedelem nélkül is megváltozna az életünk (Kondorosi, 2020).

Egyvalami azonban biztosan más lett, legalább is az eddig megszokottól eltérő tartami értelmezéssel egészült ki. A biztonság Rendészettudományi szakszavaklexikonban meghatározott többtényezős komplex fogalma, mely az állam és

társadalom érdekeinek, értékeinek, az ország területének és lakosságának külső és belső veszélyektől, fenyegetésektől mentes állapotát fejezi ki, és amely napjainkban hallatlan mértékű, dinamikus tartalmi változáson megy keresztül (Boda, 2019). A fogalom részét képező fenyegetettség, kockázat és veszélyhelyzet, melyet a segílyt kérő természetes személy, illetve a környezetében lévők a készenléti szervek helyszíni segítsége nélkül önállóan megoldani nem képesek, pedig jelentősen átértékelődik. Mára mindenki tudja mi az az operatív törzs és ki az országos tiszti főorvos, kik a rendőrségi szóvivők és mindenki még álmából felköltve is ismeri a Győrfi Pál által tolmácsolat egyszerű, de nagyon fontos kérését: Maradj otthon! Rendőrség, határellenőrzés, reptéri vámvizsgálat, katonai rendészet, beléptető mágneskapuk, biztonsági kamerák, munkavédelmi tanfolyam, tűzvédelmi előírások, különleges karakterekből álló jelszó, ujjlenyomat azonosítás, GDPR. 2020 tavasza előtt, főleg ezek a fogalmak jutottak volna eszünkbe, ha arra a szóra gondoltunk, hogy biztonság. Ma viszont már nem feltétlenül az imént felsorolt benyomások fogalmazandónak meg bennünk elsőre. Előtérbe kerültek olyan dolgok, melyek eddig talán még csak eszünkbe sem jutottak, de központi szerepet semmiféle képen sem játszottak volna. Abszurd, túlzó, paranoid, kényszeres és hipochonder sztereotípiákkal illettünk – de minimum megbámultunk – volna olyan embereket, akik a lakásuk elhagyása előtt orvosi gumikesztyűt, sebészi vagy munkavédelmi maszkot húznak magukra, a mobiltelefonhoz hasonló szinten kihagyhatatlan kellékké vált az alkoholos kézfertőtlenítő vagy az antibakteriális törlőkendő. Önkéntesen lemondunk a tömegközlekedés használatától, elővesszük a bicikliket, rollereket, akár még gyalogosan is bevállaljuk a távokat, mindezt az újonnan elsajátított, kezdő mikrobiológiai ismereteink miatt. Karanténba vonulunk önkéntesen vagy hatóságilag, több méteres távolságot is hajlandók vagyunk tartani egymás között és elhagyjuk a személyes kontaktussal járó üdvözlési formákat (már tudjuk mi az a könyökpacs), lemondjuk a szokásos családi eseményeket, futárral intéztetjük a bevásárlást a személyes jelenlét helyett, tradicionálisan szép magyar kifejezés lett a „hómofisz”. Korábban gondolkodás nélkül megfogtuk a járművek kapaszkodóit puszta kézzel, ez ma kifejezetten felelőtlen, magas kockázatvállalású lázadásnak minősülne. Ezidáig nem társítottunk különösebb magyarázatot a bemutatkozásakor illendő kézfogáshoz, ma ez egy kitüntetett bizalom vagy a meggondolatlanság jele lehet. Napjainkra ez lett a biztonság.

Személyes életterünkben, az említett területeken tapasztalt változások mellett, a jogalkotás területén is a tudományos világhoz hasonló, soha nem látott aktivitást figyelhetünk meg. Az egészségügyi válsághelyzettel kapcsolatosan igen jelentős számú törvény, kormány, miniszteri rendelet, ajánlás meghozatalára került sor (URL23). A bevezetett különleges veszélyhelyzeti jogrend pedig

lehetőséget adott olyan intézmények módosított működéséhez, melyek békeidőben elképzelhetetlenek lennének. Már nem lepődünk meg, ha egy kórház vagy idősothton vezetésében hivatásos állományú kórházparancsnokkal találkozunk, illetőleg a híradások figyelői számára is egyértelművé vált a hazai, úgynevezett kritikus infrastruktúrák köre. A honi védelempolitikát meghatározó tényezők békeidőtől eltérő alkalmazásba kerültek, a jelenlegi nemzeti célok, stratégiák, haderőalkalmazási doktrínák, katonaszakmai kérdések, erőforrások és döntéshozatali folyamatok mind a koronavírus teremtette egészségügyi vészhelyzet és annak hatásainak mérséklésére optimalizálódnak. Biztonságpolitikai stratégiánk folyamatosan kommunikált céljává a vírus formálta egészségügyi veszélyhelyzet stabilizálása, a jelenlegi és a várható közvetett hatások enyhítése lett. Politikai, közigazgatási, gazdasági, oktatási, kulturális, közlekedési kérdések esetében mind a járványügyi szempontok lettek az elsődlegesen meghatározók. A világijárvány által fertőzöttek száma pedig napról napra emelkedik és világgazdasági hatása – egyes vélemények szerint – a nagy gazdasági válsághoz lesz hasonló (URL10). Munkahelyek szüntenek/szűnnek meg, gazdaság- és munkahelyvédelmi intézkedésekkel ismerkedünk, aggódunk és remélünk. Lisztet vásárlunk, de kenyeret sütni még nem is tudunk. Kétségbeesetten és iszonyatos mértékben felhalmozunk, mert ugye az a tiéd, amit megeszel – takarékoskodunk vagy pazarolunk – majd, ami megromlott azt rövidesen kidobjuk. Tolakodunk, válságra készülünk, majd megnyugszunk. Ugye nem lesz baj? Biztosan nem lesz baj. Nem lehet baj. A halasztható műtétek elmaradnak, a kórházakban csak a legszükségesebb ellátásokat hajtják végre, csak két negatív COVID-teszt után nyílnak meg az ajtók, kórházi férőhelyek (ágyak) tartalékolódnak. Járványkórházak épülnek, mindenki számára ismertek a naponta változó fertőzési és elhalálozási számok, a lejárt okiratok pedig továbbra is elfogadhatók. Módosulnak az érettségi, felvételi, vizsgáztatási protokollok, online oktatunk, online okulunk, online misét hallgatunk, kételkedünk, hiszünk, remélünk, bízunk. A példátlan pénzügyi támogatások, akciótervek bevezetését, fizetési határidők kitolását, az iskolák, egyetemek, óvodák, oktatási intézmények bezárását tapasztalhatjuk meg a sikeres védekezési stratégia reményében.

Honvédjeink egy részét rendészeti feladatokra csoportosítják át, ezzel támogatva a rendőrség közbiztonság fenntartásával kapcsolatos tevékenységét. A katonaság támogatási céllal a stratégiai fontosságú magáncégek irányításába is bekapcsolódik, ezzel biztosítva azok folyamatos működését (URL24). A kihirdetett veszélyhelyzetben pedig a települések polgármesterei gyakorolják a települési önkormányzat képviselő-testületeinek feladat- és hatáskörét. Gazdasági szempontból elsődleges célként kerül megjelölésre a munkahelyek megmentése, elvesztésük esetén azok mielőbbi pótlása, és a családok támogatása (URL25).

A honvédség fertőtleníti, a készleteinket feltöltöttük, mindenkinek van az orrot és a száját eltakaró egészségügyi maszkja – aminek viselése a SARS típusú betegség beltéri helyiségben történő terjedésére tekintettel, még a bankokban is(!), de az üzletekben mindenféleképpen kötelező – és antibakteriális fertőtlenítője, egyszerűen készülünk a második hullámra.

Áldott légy

„*Ha világgal való kapcsolatunkban többé nem beszélünk a testvériség és a szépség nyelvén, akkor az erőforrások uraként, fogyasztójaként vagy pusztán kizsákmányolójaként fogunk viselkedni, és képtelenek leszünk határt szabni közvetlen érdekeinknek*” (URL26) írja Ferenc pápa „*Laudato si'*” kezdetű, közös otthonunk gondozásáról enciklikájában. A *Laudato si'* – azaz Áldott légy – Ferenc pápa első önálló enciklikájának a természet értékének megbecsülésével foglalkozik, és sajátos jelentősége abban áll, hogy ráirányítja a hívők figyelmét a környezet elemeivel való bánásmódra, amiben még mindig a pénz játssza a főszerepet. A pápa mindezzel arra kíván rávilágítani, hogy Földünkön nem pusztán a természeti környezet vesz körül bennünket, hanem az emberi környezet is (Kondorosi, 2020). Beer szerint egy olyan ember által alkotott környezet, ahol a nagyvárosok mesterséges fénye elvakítja a csillagok fényét, és csak egy amolyan üres égboltot csodálhatunk a flaszterről, ahol nézünk, de nem látunk. Ez csak egy kicsi példa arra, miközben az emberek egymást próbálják leigázni, megsemmisíteni, legyőzni, Káintól kezdve a holokausztig, az emberiség egyre inkább pusztítja a Földet, a saját életterét. Ahelyett, hogy harmóniában élne a természet csodálatos rendjével, saját civilizációs tevékenységével felborítja élőhelyének egyensúlyát, az ökoszisztémát (Kondorosi, 2020).

Tönkre tesszük a világunkat és önmagunkat is, pedig ahogyan a tanulmányunk elején Szun-Ce mondta „*A legyőzhetetlenség rajtunk múlik, de a legyőzhetőség az ellenségén.*” (URL1). Az ellenséget pedig helyel-közzel, szépen lassan, már-már megismerjük, viszont magunkkal még mindig képtelenek vagyunk egyesbe jönni. Haller említett írásában mutat rá arra, hogy a világhátrány időszakában a betegség terjedése fokozza a szorongás és a depresszió gyakoriságát, az utóbbi pedig tovább gyengíti az immunválaszt, ezáltal fokozva a fertőzés terjedését, mely a további szorongás és depresszió – felmérésekkel igazolt – ördögi spiráljához vezet. A társadalom különböző rétegeiben a járvány hatására megnőtt a stresszérzet és ezzel párhuzamosan növekedett a szorongásos hangulati zavarok gyakorisága (Vindegaard & Benros, 2020; Wu et al., 2020). További érdekes tényként állapítható meg, hogy a mentális egészség romlása

nem kötődik szorosan a vírusfertőzéshez, mert az a meg nem fertőzötteknél is tapasztalható volt, ugyanakkor a zavar tartósságára való tekintettel a poszt-traumásstressz-zavar aggasztó gyakorisága is megnőtt. Ami pedig még több hosszú távú problémát okozhat, hogy a világjárvány hatására felfeslenni látszanak a társadalmunk tagjait összekötő szálak (Kondorosi, 2020).

Hétköznapi varázslat

Annyi már most bizonyosan elmondható, hogy életünk, létünk sok kérdése még kidolgozásra és fejlesztésre szorul, de elképzelhetetlennek tartjuk, hogy az egészségügyi vészhelyzet lecsengésével minden ugyanolyan állapotba állna vissza, mint korábban. A humanitárius katasztrófa megélésével, pótolhatatlan, jóvátehetetlen veszteségeket szenvedünk el, azonban e szörnyűségek mellett nem elhanyagolhatók annak pozitív hatásai sem. A jelenlegi helyzet mindnyájunkat türelemre, tudatosságra, lemondásra tanított és tanít, valamint lehetőséget biztosít felismerni és mérlegelni a valódi értékeket és a tényleges szükségleteket. Átértékelhetjük, hogy mi az, ami igazán fontos és mi az, amihez csak kényelemből hozzászoktunk. Azok átmeneti hiányában felértékelődnek a személyes kontaktussal járó emberi kapcsolataink. Azon szerencsések pedig, akik még aggódhatnak a járvánnyal veszélyeztetett korú szeretteik egészségéért, keserédes módon becsülik meg a távolságtartó közös pillanatokat. Egészségesen ébredhettünk rá annak megfizethetetlen fontosságára és láthattuk tisztulni vizeinket, levegőnket, és talán megpróbálhatnánk megbecsülni azt, amit eddig csak hétköznapiak hívtunk.

Felhasznált irodalom

- Boda J. (Szerk.) (2019). *Rendészettudományi szaklexikon*. Dialóg Campus.
- Kondorosi F. & Sereg A. (Szerk.) (2020). *Noé Galambja, Megjavul-e az emberiség a járvány után?* Bíbor Kiadó.
- Skorka T. (2020). Rendőrség a koronavírus ellen. *Magyar Rendészet*, 20(4), 173-192.
- Vindegaard N. & Benros, M. E. (2020). COVID-19 pandemic and mental health consequences: Systematic review of the current evidence. *Brain, Behavior, and Immunity*. 89, 531-542. <https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.05.048>
- Wu, W., Zhang, Y., Wang, P., Zang, L., Wang, G., Lei, G., Xiao, Q., Cao, X., Bian, Y., Xie, S., Huang, F., Luo, N., Zhang, J. & Luo, M. (2020). Psychological stress of medical staffs during outbreak of COVID-19 and adjustment strategy. *Journal Medical Virology*, 92(10), 1962-1970. <https://doi.org/10.1002/jmv.25914>

A cikkben található online hivatkozások

- URL1: *Szun-Ce: A hadviselés törvényei.* <https://mek.oszk.hu/01300/01345/01345.htm>
- URL2: *Current World Population.* <https://www.worldometers.info/world-population/>
- URL3: *COVID-19 Coronavirus Pandemic.* https://www.worldometers.info/coronavirus/?utm_campaign=homeAdvegas1
- URL4: *Tájékoztató oldal a koronavírusról.* <https://koronavirus.gov.hu/#/>
- URL5: *National Center for Biotechnology Information.* <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?term=covid+19>
- URL6: *The proximal origin of SARS-CoV-2.* <https://www.nature.com/articles/s41591-020-0820-9>
- URL7: *Emberi Erőforrások Minisztériuma, (2020.) A 2020. évben azonosított új koronavírus (SARS-CoV-2) okozta fertőzések (COVID-19) megelőzésének és terápiájának kézikönyve.* https://koronavirus.gov.hu/sites/default/files/sites/default/files/imce/magyar_koronavirus_kezikonyv.pdf
- URL8: *Gyakran Ismételt Kérdések.* <https://koronavirus.gov.hu/gyik>
- URL9: *Pandémia fogalma.* <https://lexiq.hu/pandemia>
- URL10: *Világjárványok története. Infojegyzet 2020/22.* https://www.parlament.hu/documents/10181/4464848/Infojegyzet_2020_22_vilagjarvanyok_tortenet.pdf/800b12d7-cb54-5c75-7453-d690046fcf60?t=15879744617899
- URL11: *Mi lesz az érettségivel? Négy lehetőség áll a döntéshozók előtt.* https://eduline.hu/erettsegi_felveteli/20200323_erettsegi_alternativak
- URL12: *If Saudi Arabia is forced to put the Hajj on hold, it will not be without precedent.* <https://www.arabnews.com/node/1653191/saudi-arabia>
- URL13: *Fellépés a koronavírussal kapcsolatos dezinformáció ellen.* https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/fighting-disinformation/tackling-coronavirus-disinformation_hu
- URL14: *Maszk húzza föl az embert.* https://nepszava.hu/3073346_maszk-huzza-fol-az-embert
- URL15: *Koronavírus-járvány: uniós támogatás a turizmusnak.* <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20200429STO78175/koronavirus-jarvany-unios-tamogatasa-turizmusnak>
- URL16: *Max security.* <https://www.max-security.com/>
- URL17: *At least 1,350 prisoners escape from São Paulo prisons.* <https://www.archyde.com/at-least-1350-prisoners-escape-from-sao-paulo-prisons/>
- URL18: *Spit On, Yelled At, Attacked: Chinese-Americans Fear for Their Safety.* <https://www.nytimes.com/2020/03/23/us/chinese-coronavirus-racist-attacks.html>
- URL19: *Panic In Ukraine Over Coronavirus As Evacuees Arrive From China.* <https://www.forbes.com/sites/katyagorchinskaya/2020/02/20/panic-in-ukraine-over-coronavirus-as-evacuees-arrive-from-china/#4576e0713224>

- URL20: *Indian Jewish immigrant to Israel attacked in racist incident in Tiberias*. <https://www.jpost.com/israel-news/indian-jewish-immigrant-to-israel-attacked-in-racist-incident-in-tiberias-621124>
- URL21: *The Guardian. Coronavirus news, coronavirus live updates*. <https://www.theguardian.com/world/live/2020/mar/22/coronavirus-news-coronavirus-live-updates-deaths-uk-italy-lockdown-spain-us-new-york-south-america?page=with:block-5e77225b8f08dcc95cc20e8e#block-5e77225b8f08dcc95cc20e8e>
- URL22: *China: Covid-19 Discrimination Against Africans*. <https://www.hrw.org/news/2020/05/05/china-covid-19-discrimination-against-africans>
- URL23: *Net jogtár, egészségügyi válsághelyzet*. <https://net.jogtar.hu/veszelyhelyzet>
- URL24: *Újabb stratégiai fontosságú vállalatoknál biztosítják a működést a Honvédelmi Irányító Törzsek*. <https://honvedelem.hu/hirek/hazai-hirek/ujabb-strategiai-fontossagu-vallalatoknal-biztositjak-a-mukodest-a-honvedelmi-iranyito-torzsek.html>
- URL25: *Munkahelyteremtő bértámogatás*. https://nfsz.munka.hu/cikk/936/Munkahelyteremto_bertamogatas
- URL26: *Ferenc pápa „Laudato si” kezdetű enciklikája közös otthonunk gondozásáról*. https://regi.katolikus.hu/konyvtar/ferenc_papa_laudato_si_enciklika.pdf

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Lippai Zs. & Kaczvinszki B. (2021). A „másképp lesz holnap” ígérete. *Belügyi Szemle*, 69(S12), 93-104. <https://doi.org/10.38146/BSZ.SPEC.2021.2.5>